

V Bruseli 26. júna 2019
(OR. en)

10592/19

ENER 392
CLIMA 196

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	10264/19
Predmet:	Závery o budúcnosti energetických systémov v energetickej únii na účely zabezpečenia energetickej transformácie a dosiahnutia cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 a po ňom – závery Rady (25. júna 2019)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o budúcnosti energetických systémov v energetickej únii na účely zabezpečenia energetickej transformácie a dosiahnutia cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 a po ňom, ktoré prijala Rada pre dopravu, telekomunikácie a energetiku 25. júna 2019.

ZÁVERY RADY

o budúcnosti energetických systémov v energetickej únii na účely zabezpečenia energetickej transformácie a dosiahnutia cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 a po ňom

Rada Európskej únie:

1. PRIPOMÍNAJÚC:

- závery, ktoré Európska rada prijala 13. a 14. decembra 2018, najmä pokiaľ ide o výzvu pokračovať v práci na prvkoch načrtnutých v oznámení Komisie s názvom „Čistá planéta pre všetkých“,
- závery, ktoré Európska rada prijala 21. a 22. marca 2019 a v ktorých zdôrazňuje, že je dôležité, aby EÚ do roku 2020 predložila ambicióznú dlhodobú stratégiu,
- závery, ktoré Európska rada prijala 20. júna 2019 a v ktorých sa zaoberá oznámením Európskej komisie o európskej dlhodobej strategickej vízii pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo,
- balík legislatívnych opatrení v oblasti čistej energie pre všetkých Európanov, ktorým sa stanovuje rámec pre vykonávanie cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky do roku 2030, pokiaľ ide o znižovanie emisií skleníkových plynov, zvyšovanie podielu energie z obnoviteľných zdrojov, zlepšenie energetickej účinnosti a prepojenia elektrických sietí,
- závery o budúcej stratégii pre priemyselnú politiku EÚ prijaté Radou 21. novembra 2018, v ktorých sa zdôrazňuje význam, ktorý má začleňovanie priemyselnej politiky do všetkých politík EÚ vrátane energetickej politiky;

2. BERÚC NA VEDOMIE:

- oznámenie Komisie zo 16. februára 2016 o stratégii EÚ týkajúcej sa vykurovania a chladenia,
- oznámenie Komisie z 23. novembra 2017 o posilňovaní európskych energetických sietí,
- správu Komisie s názvom Ceny energií a náklady na energie v Európe z 9. januára 2019,
- správu Komisie s názvom Štvrtá správa o stave energetickej únie z 9. apríla 2019,
- odporúčanie Komisie z 3. apríla 2019 o kybernetickej bezpečnosti v odvetví energetiky;

3. UZNÁVAJÚC päť rozmerov energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti klímy, ktoré sú úzko prepojené a navzájom sa posilňujú: energetická bezpečnosť, solidarita a dôvera; plne integrovaný európsky trh s energiou; energetická efektívnosť, ktorá pomáha tlmieť spotrebu; dekarbonizácia hospodárstva a výskum, inovácia a konkurencieschopnosť, ako aj potrebu poskytnúť ucelenú stratégiu a vyvážený prístup týchto piatich rozmerov a UZNÁVAJÚC význam uplatňovania všetkých odvetvových politík na podporu cieľov v oblasti energetiky a klímy, bezpečnosti dodávok energie a prístupu spotrebiteľov k energii;

4. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité, aby EÚ do roku 2020 predložila ambicióznu dlhodobú stratégiu zameranú na dosiahnutie klimateknej neutrality v súlade s Parížskou dohodou, a to pri zohľadnení osobitostí členských štátov a konkurencieschopnosti európskeho priemyslu, a UZNÁVA, že je potrebné zintenzívniť celosvetové úsilie v boji proti zmene klímy vzhľadom na najnovšie dostupné vedecké poznatky, najmä osobitnú správu Medzivládneho panela o zmene klímy o vplyve globálneho oteplenia o 1,5 °C oproti úrovni z predindustriálneho obdobia;

5. ZDÔRAZŇUJE potrebu energetickej transformácie smerom k cenovo dostupnému, bezpečnému, konkurencieschopnému a udržateľnému energetickému systému a potrebu dosiahnutia cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 a po ňom, a to najmä rozvojom prepojených, spoľahlivých a nákladovo efektívnych energetických sietí a modernizáciou energetického systému prostredníctvom podpory inovačných technológií, digitalizácie, ako aj prepájania sektorov a sektorovej integrácie, a zároveň UZNÁVA, že dobre fungujúce trhy s energiou sú dôležité pre nákladovo efektívnu energetickú transformáciu, pričom uznáva zásadu technologickej neutrality, ako aj právo členských štátov zvoliť si svoj energetický mix a technológie;

6. ZDÔRAZŇUJE význam ambiciózných integrovaných národných plánov v oblasti energetiky a klímy a ich účinné vykonávanie, ako aj význam regionálnej koordinácie a spolupráce medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o tieto plány, a to pri zohľadnení osobitostí a rôznych možností členských štátov uvedených v národných plánoch v oblasti energetiky a klímy a pri rešpektovaní práva členských štátov vybrať si medzi rôznymi zdrojmi energie a určiť všeobecnú štruktúru svojich dodávok energie, a UZNÁVA úlohu systému riadenia energetickej únie a výmeny najlepších postupov s cieľom zaručiť a uľahčiť dosiahnutie cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 a po ňom;

7. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité, aby boli občania a podniky jadrom procesu energetickej transformácie s cieľom zabezpečiť verejnú podporu cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 a po ňom, ako aj prijatie opatrení zo strany verejnosti a aby sa zabezpečila primeraná a spravodlivá transformácia, pri ktorej sa zohľadnia zraniteľní odberatelia, energetická chudoba a regionálne, sociálne a hospodárske vplyvy, ako napríklad na regióny s vysokou spotrebou uhlia a regióny, v ktorých sa využívajú roponosné bridlice a rašelina¹;

8. ZDÔRAZŇUJE potrebu cenovo dostupnej energie pre odberateľov v domácnostiach, ako aj pre priemysel, aby sa zabezpečila jeho celosvetová konkurencieschopnosť;

9. ZDÔRAZŇUJE potrebu rovnakých podmienok pre európskych výrobcov elektrickej energie, aby sa zabezpečila ich konkurencieschopnosť vo vzťahu k výrobcam z tretích krajín a zároveň súlad s cieľmi Únie v oblasti energetiky a klímy;

¹ Na ktoré sa vzťahuje napríklad platforma pre transformujúce sa uhoľné regióny a regióny s vysokými emisiami uhlíka.

10. UZNÁVA potrebu verejných a súkromných investícií na uľahčenie energetickej transformácie vo všetkých relevantných odvetviach a takisto uznáva, že je dôležité zabezpečiť primeranú finančnú podporu zo strany EÚ a členských štátov, ako aj stabilný a predvídateľný investičný rámec, pričom v tejto súvislosti ZDÔRAZŇUJE význam celkového finančného rámca EÚ a úlohu Európskej investičnej banky pri poskytovaní multiplikátorov pre udržateľné investície aj význam pravidiel EÚ týkajúcich sa štátnej pomoci, ktoré sú v súlade s cieľmi EÚ v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 a po ňom a s príslušnými právnymi predpismi EÚ na realizáciu týchto cieľov;

11. POUKAZUJE NA TO, že je potrebné uplatňovať zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti v súlade s nariadením o riadení energetickej únie a zlepšiť energetickú efektívnosť, napríklad znížením spotreby energie v budovách, v rámci energetickej infraštruktúry, ako aj v priemyselných zariadeniach, a zároveň ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné odstrániť regulačné a iné prekážky na trhu a využívať spoločné normy;

12. UZNÁVA dôležitú úlohu regionálnej spolupráce pri zabezpečovaní energetickej transformácie a dosahovaní cieľov energetickej únie, a to aj prostredníctvom už zriadených fór týkajúcich sa spolupráce v EÚ a s vonkajšími aktérmi.

I. V záujme podpory vývoja spoľahlivých a nákladovo efektívnych energetických sietí

Rada:

13. ZDÔRAZŇUJE význam nákladovo efektívnych a účinných miestnych, regionálnych a národných energetických sietí, ktorými sa umožňuje energetická transformácia, pre fungovanie vnútorného trhu a pre zaistenie bezpečnosti dodávok energie, a to so zameraním na diverzifikáciu zdrojov a trás energie a zlepšenie integrácie trhov;

14. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité, aby energetická infraštruktúra bola pripravená na využívanie príležitostí, ktoré na základe rastúceho podielu energie z obnoviteľných zdrojov ponúka prebiehajúci proces modernizácie a dekarbonizácie, aby sa zabezpečil rozvoj smerom k bezpečnému, účelovému, modernému, účinnému, inteligentnému a odolnému energetickému systému v celej EÚ;

15. IDENTIFIKUJE tieto priority energetickej infraštruktúry:

- a. posilniť rozvoj cezhraničných prepojení potrebných na dosiahnutie cieľa, ktorým je dosiahnutie prepojenia elektrických sietí na úrovni 10 % do roku 2020, a to na účely dosiahnutia ich prepojenia v roku 2030 na úrovni 15 %, ako sa vymedzuje v nariadení o riadení energetickej únie, ako aj na účely podpory projektov, ktoré majú kľúčový význam z hľadiska prepojenia systémov členských štátov s energetickými sieťami EÚ, ich vzájomnej integrácie a synchronizácie, a tiež na účely riešenia nedostatkov v jednotlivých členských štátoch a chýbajúcich vnútorných prepojení s cieľom dosiahnuť plne účinný a integrovanejší vnútorný trh s energiou, ako aj zvýšiť flexibilitu energetického sektora a sektora elektrickej energie prostredníctvom podpory okrem iného uskladňovania energie, rozšírenia sústavy, flexibilnej výroby, technológií „power-to-x“, prepojenia sektorov, ako aj riešení riadenia strany spotreby, ako napríklad inteligentných meracích systémov;
- b. ďalej uľahčovať zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie aj ich integráciu do sietí, a to na úrovni prenosu, ako aj distribúcie vrátane integrácie prostredníctvom sústav a uzlov na mori, a to najmä prostredníctvom podpory sektorovej integrácie a rozvoja riešení uskladňovania, majúc na pamäti potrebu rozšírených prenosových sústav na zachovanie stability sústavy a bezpečnosti dodávok energie;
- c. uľahčovať ďalšiu elektrifikáciu hospodárstva, najmä v odvetviach s vysokými emisiami, ako napríklad v odvetviach dopravy a priemyslu;
- d. využívať významný potenciál na využívanie tepla z obnoviteľných zdrojov, odpadového tepla a vysoko účinnej kogenerácie v sektore vykurovania a chladenia vrátane diaľkového vykurovania a chladenia;
- e. podporovať v celej EÚ rozvoj infraštruktúry pre elektromobilitu, palivá z obnoviteľných zdrojov energie a iné alternatívne palivá, ako sú napríklad vodík, bioplyn a syntetické palivá v súlade so smernicou 2014/94 o infraštruktúre pre alternatívne palivá, ako je napríklad infraštruktúra na nabíjanie elektrických vozidiel vo verejných a súkromných priestoroch;
- f. analyzovať úlohu existujúcej infraštruktúry s cieľom zabezpečiť nákladovo efektívnu energetickú transformáciu, zabrániť účinkom uzamknutia („lock-in“) a uviaznutiu aktív a optimalizovať využívanie existujúcej infraštruktúry a dostupných prepojení prostredníctvom maximálneho využívania integrácie trhu, prepojenia sektorov a regionálnej spolupráce;
- g. zabezpečiť ochranu kritickej energetickej infraštruktúry a jej kybernetickej bezpečnosti.

II. V záujme podpory vývoja a zavádzania inovačných technológií Rada:

16. **POUKAZUJE** na význam vytvorenia rovnakých podmienok pre už dostupné, ako aj vznikajúce nízkouhlíkové technológie a trhovo orientované riešenia, pričom **ZDÔRAZŇUJE**, že technológie, ktoré sa zavedú, musia byť spoľahlivé, bezpečné, udržateľné a environmentálne vhodné;

17. **UZNÁVA** význam výskumu a demonštračných činností, ako aj podmienok, ktorými sa umožňuje, aby sa inovatívne nové technológie prispievajúce k dosahovaniu cieľov Únie v oblasti energetiky a klímy rozvíjali a zdokonaľovali za trhových podmienok, **ZDÔRAZŇUJE**, že je potrebné výrazne zvýšiť investície do výskumu, vývoja a inovácie s cieľom uľahčiť, aby sa zabezpečilo vedúce technologické postavenie európskych podnikov, a to pokiaľ ide o zavedené, ako aj nové technológie, a zároveň tiež podporovať obchodné modely a sociálnu inováciu, aby sa zabezpečilo zavádzanie a prijímanie technologických riešení, a v tejto súvislosti **NABÁDA** na rozvoj technológií, ktorými sa uľahčujú štrukturálne zmeny spôsobom, ktorým sa zohľadňuje súvislosť spoločnosti a podnikov s energetikou, tým, že podnecujú zmeny správania jednotlivcov a spoločností, ktoré prispievajú k podpore energetickej transformácie;

18. **ZDÔRAZŇUJE**, že digitalizácia vrátane rozvoja inteligentných sietí a správy údajov a ich ochrany bude zohrávať zásadnú úlohu pre budúce energetické systémy, pričom bude poskytovať väčšiu flexibilitu a podporovať zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti a bezpečnosť dodávok energie, pričom **UZNÁVA**, že kybernetická bezpečnosť a ochrana osobných údajov sa bude musieť zabezpečiť v celom odvetví energetiky;

19. **OPÄTOVNE PRIPOMÍNA**, že v rámci prispievania k dekarbonizácii majú pre transformáciu kľúčový význam systémy uskladňovania, a to konvenčné aj nové riešenia,

20. **PODPORUJE** zlepšenie finančných prostriedkov EÚ a prístup k nim, predovšetkým pre aktívnych odberateľov a energetické komunity, ako aj pre priemysel v súvislosti s inováciou a s prispôbovaním sa potrebám energetickej transformácie, a to pri zabezpečení rovnakých podmienok pre všetkých účastníkov trhu;

21. ZDÔRAZŇUJE význam trhovo orientovaných riešení v spojení s nákladovo efektívnou finančnou podporou pre rýchle zavedenie energie z obnoviteľných zdrojov okrem iného prostredníctvom nového mechanizmu Únie na financovanie energie z obnoviteľných zdrojov v rámci viacročného finančného rámca, pre energetickú efektívnosť a ďalšie nízkoemisné technológie s cieľom využiť potenciál obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti, a to najmä v sektore stavebníctva, a pre využívanie synergií s ďalšími programami financovania zo strany EÚ, ako sú napríklad Horizont Európa, Nástroj na prepájanie Európy, Program InvestEU a štrukturálne fondy, s cieľom zabezpečiť nákladovo efektívne financovanie energetickej transformácie a v tejto súvislosti NABÁDA na používanie finančných nástrojov na znižovanie rizika v sektoroch energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti;

22. UZNÁVAJÚC ambície Únie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti BERIE NA VEDOMIE, že riešenia, ktoré sa zakladajú na technológiách zachytávania a ukladania oxidu uhličitého a zachytávania a využívania oxidu uhličitého, môžu v členských štátoch, ktoré sa rozhodli túto technológiu využívať, zohrávať určitú úlohu pri dekarbonizácii, najmä pri zmierňovaní emisií z procesov v priemysle;

23. UZNÁVA, že je potrebné, aby sa náklady a prínosy zavádzania nových technológií posúdili a zohľadnili, pokiaľ ide o hospodársky a sociálny rozmer, a to v záujme udržania a zlepšenia konkurencieschopnosti priemyslu EÚ na celosvetovej úrovni s cieľom podporiť rast a zamestnanosť, pričom je potrebné zabrániť opatreniam, ktoré by na to mali negatívny vplyv, a ZDÔRAZŇUJE možnosti, ktoré ponúka skutočne európsky prístup k priemyselnej politike, pokiaľ ide o vytvorenie vhodných podmienok podporujúcich to, aby si EÚ mohla v oblasti energetickej transformácie zabezpečiť vedúce postavenie.

III. V záujme podpory prepojenia sektorov a sektorovej integrácie Rada:

24. ZDÔRAZŇUJE význam digitalizáciou podporenej sektorovej integrácie a prepájania sektorov, ako sú napríklad sektory elektriny, plynu, vykurovania a chladenia, ako aj dopravnej infraštruktúry, ktoré sú kľúčové z hľadiska prispievania k dekarbonizácii energetického systému nákladovo efektívnym spôsobom, pričom je potrebné brať do úvahy, že z hľadiska realizácie prepájania sektorov je dôležitá účasť a vlastná spotreba občanov, ako napríklad prostredníctvom iniciatív v oblasti inteligentných miest a prostredníctvom energetických komún;

25. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité zabezpečiť rovnaké podmienky pre všetky sektory, aby sa zavádzali nákladovo efektívnejšie a spoľahlivejšie riešenia v oblasti dekarbonizácie, a v tejto súvislosti ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné analyzovať možné regulačné a iné neodôvodnené prekážky a nedostatky na trhu a preskúmať spoločné normy s cieľom uľahčiť zavádzanie technológií v oblasti sektorovej integrácie a prepájania sektorov na trh a ich rozvoj;

26. ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné lepšie využívať synergie medzi rôznymi časťami energetického systému, výroby, dopravy, obchodu, transformácie, distribúcie a spotreby, a že odberatelia sa prostredníctvom posilnenia ich postavenia, a to aj v odvetví dopravy a priemyslu, majú stať aktívnymi účastníkmi energetického systému, a prispieť tak k dekarbonizácii a flexibilitě systému;

27. ZDÔRAZŇUJE potenciál bioplynu a biometánu, ako aj rozvoj a zavádzanie bezpečných a udržateľných nízkouhlíkových technológií, ktorými sa prispieva k dekarbonizácii. Výroba vodíka, najmä z obnoviteľných zdrojov energie, má potenciál, ktorý sa musí ďalej posúdiť a preskúmať s cieľom čo najlepšie využiť existujúcu plynárenskú infraštruktúru EÚ v dekarbonizovanom energetickom systéme.

Vzhľadom na nasledujúce legislatívne obdobie Rada:

28. VYZÝVA Európsku komisiu, aby pri predkladaní návrhov v ktorejkoľvek politickej oblasti a konkrétnejšie pri predkladaní návrhov na ďalší rozvoj spoľahlivých a nákladovo efektívnych energetických sietí a na ďalšiu modernizáciu energetického systému prostredníctvom podpory inovačných technológií, digitalizácie, prepojenia sektorov a sektorovej integrácie zohľadnila uvedené zásady a zároveň sa usilovala o klimatickú neutralitu v súlade s ustanoveniami Parížskej dohody;

29. VYZÝVA Európsku komisiu, aby vykonala analýzu technológií v oblasti prepojenia sektorov a sektorovej integrácie vrátane výroby vodíka, najmä pokiaľ ide o regulačné a trhové prekážky, a aby na základe tejto analýzy preskúmala možné iniciatívy týkajúce sa efektívnej integrácie a zavádzania takýchto technológií a nosičov energie;

30. VYZÝVA Európsku komisiu, aby v súvislosti s akoukoľvek budúcou revíziou pravidiel EÚ v oblasti štátnej pomoci zohľadnila úsilie potrebné na dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy do roku 2030.